

Inspektionen för vård och omsorg

Annika Westerbom

BESLUT

2016-12-12 Dnr 8.4.2-29094/2016-6

1(10)

EKERÖ KOMMUN	
2016 -12- 14	
Diarienum SN16/119	Dpl 759

Attendo Individ och familj AB
Vendevägen 85 B
182 91 DANDERYD

Ärendet

Tillsyn av hem för vård eller boende, HVB, för barn och unga vid Bergsvillan asyl och PUT i Ekerö

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ställer krav på att verksamheten Bergsvillan ska vidta följande åtgärder:

- Huvudmannen ska säkerställa att kontroll har gjorts av Polisens misstanke- belastningsregister innan någon anställs, erbjuds uppdrag eller erbjuds praktiktjänstgöring. Utdragen ska sparas i minst två år från att anställningen påbörjas.

Redovisning av vidtagna åtgärder ska ha inkommit till IVO senast den 31 januari 2017. Om huvudmannen inte uppfyller de ställda kraven kan IVO komma att utfärda ett föreläggande. Föreläggandet kan vara förenat med vite.

Skälen för beslutet

IVO:s tillsyn har huvudsakligen visat följande i de delar tillsynen avser:

- Det finns ingenting som tyder på att verksamhetens bemanning, föreståndarens och den ordinarie personalens utbildning och erfarenhet, inte är tillräcklig för att säkerställa vård av god kvalitet. IVO anser dock att den sammantagna utbildningen hos den ordinarie och timanställda personalen behöver höjas vid framtida rekryteringar
- Verksamheten tillgodoser ungdomarnas rätt till delaktighet
- Verksamheten uppfyller kraven för inskrivnings- och utskrivningsrutiner
- Verksamheten uppfyller inte gällande lagstiftning vad gäller utdrag ur Polisens belastnings- och misstankeregister

- Verksamheten har rutiner för att förebygga och agera vid konflikter, övergrepp och våld
- Verksamheten har rutiner för lex Sarah samt hantering av synpunkter och klagomål
- Verksamhetens lokaler och målgrupp är sådana att den enskilde kan tillförsäkras vård av god kvalitet

Övergripande fokus för tillsynen har varit att genom samtal med ledning och personal få kännedom om hur verksamheten fungerar i de delar som har betydelse för att ungdomarna ska få en trygg och säker vård. Tillsynen har mot bakgrund av fokuset och att verksamheten är nystartad därför inriktats på verksamhetens in- och utskrivningsrutiner, säkerhetsrutiner, lex Sarahrutiner, klagomålsrutiner, misstanke- och belastningsregister, delaktighet, integritet, föreståndare, personal, målgrupp samt lokaler.

Ny författning trädde i kraft den 1 november 2016

Vid inspektionen gällde Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2003:20) om hem för vård eller boende. Denna föreskrift upphörde att gälla den 1 november 2016. Istället trädde en annan författning i kraft, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:55) om hem för vård eller boende.

Föreståndare och personal

IVO bedömer att det vid inspektionen inte har framkommit några omständigheter som tyder på att verksamhetens bemanning, verksamhetschefens och den ordinarie personalens utbildning och erfarenhet inte är tillräcklig för att säkerställa vård av god kvalitet. IVO anser dock att den sammantagna utbildningen och erfarenheten hos den ordinarie och timanställda personalen är låg och det är angeläget att den behöver höjas vid framtida rekryteringar.

Av inspektionen samt inskickade personallistor framgår följande. Verksamhetschefen (föreståndaren) påbörjade sin anställning i maj 2016 och är utbildad socionom sedan 2002 och har även en steg 1 utbildning samt har arbetat med familjebehandling. Biträdande verksamhetschef har flera års universitetsstudier, läser nu socialrätt och har tio års erfarenhet av arbete med ensamkommande barn och unga. Det finns fem ordinarie personal med varierande utbildningsgrad såsom filosofie doktor i pedagogik, nätverksingenjör samt undersköterska/mentalskötare. Den ordinarie personalen har i olika utsträckning viss erfarenhet av målgruppen.

Timvikarierna delas med två andra verksamheter som tar emot ensamkommande barn i Attendos regi och är tolv personer till antalet. Verksamheten har även en person som är visstidsanställd som har gått ut gymnasiet och har arbetat som boendeassistent i ca ett år. Ungefär hälften av timvikarierna har enbart gymnasieutbildning och resterande hälften har varierande eftergymnasial utbildning som inte är relevant för verksamhetens innehåll eller målgrupp såsom veterinär, elektroingenjör, journalist mm. En av de tolv timvikarierna är snart färdig med en utbildning till socialpedagog. Erfarenheten av liknande arbete är bland timvikarierna blandad och kan vara tidigare erfarenhet såsom behandlingsassistent, boendeassistent, fritidspedagog och personlig assistent mm.

Dagtid är verksamheten bemannad med två eller tre personal om de inte behöver vara fler av olika skäl såsom aktiviteter eller om något inträffar som kräver fler personal. Från kl 22.00 är det enkelbemanning. Personalen som intervjuades tycker att bemanningen är tillräckligt som den är. Det är vanligtvis sovande personal på natten. Beroende på vilken ungdomsgrupp som är inskriven och behov av förstärkning kan kommun och verksamhet besluta att exempelvis ha vaken nattpersonal samt att ha extra personal som arbetar dag- och kvällstid för att förstärka personalstyrkan.

Av 3 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL framgår att insatser inom socialtjänsten vara av god kvalitet. För utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Av 5 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:55) hem för vård eller boende framgår att personalen i ett hem för vård eller boende ska ha den utbildning, erfarenhet och personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Personal som ger behandling enligt en viss metod ska även ha en relevant utbildning för den. Personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att möta de behov av vård som målgruppen har och säkerställa en trygg och säker vård. Personalen bör ha minst en 2-årig eftergymnasial utbildning. Flertalet bör ha en utbildning med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Av 5 kap. 1 § (HSLF-FS 2016:55) framgår att föreståndaren vid ett hem för vård eller boende ska ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten. Föreståndaren ska ha en högskoleutbildning vars innehåll är relevant för den verksamhet som bedrivs vid hemmet, erfarenhet av liknande verksamhet och personlig lämplighet.

Av 6 kap. 1 § (HSLF-FS 2016:55) framgår att vid ett hem för vård eller boende ska det finnas bemanning som ger förutsättningar för att

tillgodose de behov av vård som de placerade personerna har och som säkerställer en trygg och säker vård.

Av 6 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:55) framgår att hem för vård eller boende ska vara bemannat dygnet runt om hemmet tar emot ungdomar. Hemmet behöver dock inte vara bemannat under de tider på dygnet då de placerade personerna inte vistas där. Under dessa tider ska det finnas personal tillgänglig som kan infinna sig i hemmet utan oskäligt dröjsmål.

Delaktighet

IVO bedömer att verksamheten vid inspektionstillfället uppfyller kraven på delaktighet och integritet.

Vid intervjun och av inspektionen framgår följande. Personalen beskriver att ungdomarna görs delaktiga vid de husmöten som verksamheten har varannan vecka och även vid de kontaktpersonssamtal som sker mellan ungdomar och personal. Ungdomarna kan bland annat vara med och påverka aktiviteter och vilken mat som ska lagas. Vidare framkommer att verksamheten tycker sig kunna bli bättre på att göra ungdomarna som bor på Bergsvillan delaktiga i sina egna mål. En gång i månaden har de personalmöten om varje ungdom.

De ungdomar som inspektörerna samtalade med deltar på husmöten och har regelbundna samtal med sin kontaktperson. De skulle önska att de fick lektioner i fler ämnen i skolan men har svårt att påverka det. En av ungdomarna delar rum och tycker att det fungerar bra. Stämningen på boendet är bra.

Det framgår av 3 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL att insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med honom eller henne.

Enligt 11 kap. 10 § SoL ska ett ungdomar ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör ungdomaret.

I 3 kap. 3 § socialtjänstförordningen (2001:937), SoF anges att verksamheten vid HVB ska bygga på förtroende för och samarbete med den enskilde. Den enskildes integritet ska respekteras och insatserna ska anpassas till den enskildes individuella behov och förutsättningar.

Rutiner kring in- och utskrivningar

IVO bedömer att verksamheten uppfyller gällande bestämmelser i fråga om in- och utskrivningar.

Av intervjun framgår följande.

Verksamhetschefen är ansvarig för in- och utskrivning samt lämplighetsbedömning (tidigare matchning) av ungdomarna som bor på Bergsvillan. Verksamhetschefen har även ansvar för dokumentationen av detta i ungdomens journal. Inskrivning och även utskrivning sker dock i samråd med kommunen, beskriver verksamhetschefen, även om det yttersta ansvaret är hennes. Det är viktigt att ta reda på så mycket information det går om ungdomen innan den flyttar in på boendet, det vill säga göra en lämplighetsbedömning. Verksamheten tar inte emot utåtagerande ungdomar eller akuta placeringar. Verksamheten gör kontinuerligt riskanalyser kring ungdomarna där bland annat frågor kring mående och hälsa framgår.

Av 3 kap. 11 och 14 §§ socialtjänstförordningen (2001:937), SoF framgår att det är föreståndaren som ska besluta om in- och utskrivning i ett HVB. Vid inskrivning ska det särskilt kontrolleras att hemmet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt. Har huvudmannen bestämt en annan ordning för inskrivningen ska denne meddela Inspektionen för vård och omsorg vad som gäller.

Av 3 kap. 4 § (HSLF-FS 2016:55) framgår att vid lämplighetsbedömningen ska det särskilt beaktas hur personens behov av vård kan tillgodoses med hänsyn tagen till de arbetsätt och metoder som hemmet använder och personalens kompetens. Det ska även göras en bedömning av om vården kan ges under trygga och säkra former. Det bör beaktas om skillnader i problembild, ålder och mognad samt kön mellan de placerade personerna kan komma att påverka placeringen negativt. Där framgår även att om ett hem för vård eller boende bedöms lämpligt för den person som ansökan om inskrivning gäller ska bedömningen dokumenteras.

Kontroll av Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister

IVO bedömer att verksamheten inte uppfyller gällande lagstiftning om registerkontroll av personal då mer än hälften av personalgruppen inte har lämnat utdrag före sin anställning. Huvudmannen behöver säkerställa att den tar utdrag på samtlig personal före anställning.

Vid intervjun och av de inskickade personallistorna framkommer att av den lista som är inskickat på ordinarie personal och timvikarier har tre av fem ordinarie personal lämnat utdrag innan anställning. Av den timanställda personalen har fem av tretton lämnat utdrag i tid före anställning. Verksamhetschefen har en rutin att i samband med en eventuell anställning kontrollera belastnings- och misstankeregistret på tilltänkt personal. De utdrag som saknas är från tiden innan det att hon tillträdde som verksamhetschef. Utdragen förvaras i minst två år på kontoret i en av de verksamheter som verksamhetschefen är ansvarig för.

Enligt 1 § lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot ungdomar får dessa hem inte anställa någon om inte kontroll gjorts av Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister. Detsamma gäller den som erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande. Av 3 § samma lag framgår att utdrag eller kopia ska bevaras under minst två år från det anställningen, uppdraget, praktiktjänstgöringen eller liknande påbörjades.

Rutiner för att förebygga och agera vid konflikter, övergrepp och våld

IVO bedömer att verksamheten har rutiner för att förebygga och agera vid konflikter, övergrepp och våld.

Vid intervjun framkommer följande.

Samtliga i personalgruppen har, för att förebygga våld och kränkningar mellan ungdomarna, gått utbildning kring hot och våld. Bergsvillan har rutiner kring brand, sekretess och riskanalyser/riskbedömningar kring ungdomarna. Vid de husmöten och kontaktpersonssamtal som sker är personalen uppmärksam på hur ungdomarna är med varandra. De har också ett pågående värderingsarbete där boendet har en värderingscoach som exempelvis kan samtala med ungdomarna om vad kamratskap kan innebära. De överlämningar personalen har mellan sina arbetspass är också viktiga för att diskutera hur ungdomarna relaterar till varandra och så att man kan följa upp hur ungdomarna mår.

Ett problem som framkom vid intervjun är att alla inskrivna ungdomar talar samma språk. Eftersom personalen inte alltid förstår vad ungdomaren säger till varandra får de ett språkmässigt övertag. Personalen vill att ungdomaren pratar svenska i boendet. Verksamhetschefen har försökt att anställa personal med språkkompetens. Idag är det några få ur personalgruppen som talar samma språk som ungdomarna.

Enligt 4 kap. 4 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska den som bedriver socialtjänst för varje aktivitet utarbeta och fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Rutinerna ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras, dels ange hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten.

Rutiner för lex Sarah samt hantering av synpunkter och klagomål

IVO bedömer att verksamheten har rutiner för lex Sarah och för hantering av klagomål och synpunkter.

Av inspektionen framgår följande.

Klagomål och synpunkter hanteras bland annat på husmöten som de har varannan vecka eller vid behov d.v.s. då klagomålen uppkommer. Synpunkter från ungdomarna kan framföras på de klagomålsblanketter som finns i verksamheten eller muntligt till någon i personalgruppen. Ungdomarna kan vända sig till vem som helst och inte bara till sin kontaktperson. Personalgruppen anser att det är viktigt att arbeta likartat och att inte ge olika löften till ungdomaren för att inte bli utspelad som personal. Personalgruppen tror att flera inskrivna ungdomar kan uppleva att personalen inte lyssnar på dem.

Så kallade händelserapporter lämnas till verksamhetschefen som bedömer dem och skickar dem vidare till sina chefer.

Kvalitetsutvecklare och regionchef får dessa för att bedöma om det ska bli en lex Sarah. Rapporten tas upp på APT och det görs en händelseanalys och en åtgärdsplan. Personalen har kunskap och kännedom om lex Sarah och vad lagstiftningen innebär. De har en rutinpärm där information finns och även om man vill läsa mer kring lex Sarah.

Under samtalet med ungdomarna uppger de att reglerna är bra men att vissa saker som tas upp på husmöten tar lång tid att åtgärda eller inte åtgärdas alls. De har även synpunkter på att det görs skillnad mellan de olika boendena.

I 5 kap. 3 § (SOSFS 2011:9) framgår att den som bedriver socialtjänst ska ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet.

I 5 kap. 6 § (SOSF 2011:9) framgår att inkomna rapporter, klagomål och synpunkter ska sammanställas och analyseras för att vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska kunna se mönster eller trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

I 14 kap. 3 § SoL ska den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som rör den som får, eller kan komma i fråga för, insatser inom verksamheten.

Enligt 2 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5) om lex Sarah ska information om skyldigheten att rapportera missförhållanden och risker för missförhållanden ges till den som omfattas av skyldigheten när han eller hon påbörjar en anställning, ett uppdrag, en praktikperiod eller liknande. Informationen ska därefter ges återkommande. Information om vem i verksamheten som är utsedd att vara mottagare av rapporter ska också ges vid det första tillfället samt vid senare tillfälle om förändring av mottagare görs.

Enligt 7 kap. 1 § (SOSFS 2011:5) ska den nämnd som har ansvar för verksamhet inom socialtjänsten, Statens institutionsstyrelse och den som yrkesmässigt bedriver enskild verksamhet fastställa rutiner för hur skyldigheten att rapportera, utreda, avhjälpa och undanröja missförhållanden och risker för missförhållanden skall fullgöras. Rutiner ska även fastställas för hur skyldigheten att anmäla allvarliga missförhållanden och risk för allvarliga missförhållanden ska fullgöras.

Målgrupp och lokaler

IVO bedömer att det vid inspektionen inte har framkommit något som tyder på att lokalerna eller målgruppen inte är sådan att den enskilde kan tillförsäkras vård och behandling som är av god kvalitet och uppfyller kraven på säkerhet.

På området finns två enheter varav Bergsvillan är den ena. Samtliga inskrivna ungdomar är ensamkommande pojkar från Iran eller Afghanistan. Ungdomarna är mellan 15 och 18 år. Verksamheten bedrivs i det övre planet på en tvåvåningsvilla. På Bergsvillan finns sju rum. Sex ungdomar delar rum men det finns möjlighet för åtta att dela rum. De som bor där nu trivs men det är oklart om alla önskar sig ett eget rum. Ungdomar har fått möjlighet att byta rum efter klagomål eller efter önskemål. Innan ett rumsbyte genomförs vill personalen ha tillräcklig grund för ett byte som inte bara är ungdomens egna önskemål. Ungdomarnas uppfattning om hur det är att dela rum fångas upp på kontaktpersons samtal men även på personalmöten. Personalen är snabb på att se samspelet mellan ungdomarna och fånga upp det. Ungdomarna är måna om varandra. Gemensamma utrymmen för samvaro finns men inte något särskilt avskilt rum där det finns möjlighet att vara helt för sig själv. I boendet finns även två låsbara badrum, tre låsbara toaletter samt en tvättstuga.

IVO vill uppmärksamma verksamheten på att då barn och unga delar rum innebär det en extra säkerhetsrisk då de vistas ensamma i sitt rum utan personalens uppsyn. Det är viktigt att verksamheten avseende samtliga inskrivna har arbetssätt som innebär att de inför en placering och löpande gör en bedömning av om verksamheten kan erbjuda en god och säker vård för samtliga inskrivna om ett visst barn eller ungdom är placerat i ett delat rum. En matchning måste också göras av vem som passar bäst att dela rum med vem.

Personalen måste kontinuerligt följa upp rumsplaceringarna i samtalen med ungdomarna och informera om att det är viktigt att berätta om någonting inträffar. Personalen måste även själv vara uppmärksamma på relationen mellan de inskrivna ungdomarna och hur situationen utvecklas.

När barnen delar rum är det också extra viktigt att verksamheten arbetar med att säkerställa att barnens rätt till integritet respekteras och att det finns möjlighet att vara ostörd även för de som delar rum.

Av 7 kap. 1 § (HSLF-FS 2016:55) framgår att lokalerna ska vara anpassade så att de möjliggör en trygg och säker vård samt vara utformade med hänsyn tagen till den personliga integriteten. Den person som är placerad i ett hem för vård eller boende bör ha ett eget rum. Antalet rum för personlig hygien såsom toaletter, duschrum och badrum bör vara anpassade till hur många personer som kan komma att vara placerade i hemmet. Det egna rummet samt rum för personlig hygien bör kunna låsas av den person som är placerad i hemmet.

Underlag

IVO genomförde den 31 oktober 2016 en anmäld inspektion på Bergsvillan asyl och PUT. Representanter för IVO var inspektörerna Annika Westerbom och Eva Stoor Karlberg. Vid inspektionen intervjuades regionschef för huvudmannen, verksamhetschef och biträdande verksamhetschef samt en ur personalgruppen. Inspektörerna samtalande med två ungdomar.

Verksamhetschefen har faktakontrollerat protokollet från inspektionen.

Ytterligare information

Enligt 3 kap. 19 § SoF ska IVO inspektera HVB för ungdomar och ungdom minst en gång per år. Inspektionen kan vara föranmäld eller oanmäld. Den som inspekterar verksamheten ska samtala med de ungdomar och ungdomar som samtycker till det.

Bergsvillan asyl och PUT är ett boende som startade i december 2015 och bedrivs på entreprenad åt Ekerö kommun. Verksamheten tar emot elva ungdomar i åldern 15-18 år. Verksamheten har vid inspektionstillfället tio inskrivna ungdomar som söker asyl eller har fått avslag och är i en överklagandeprocess.

Kommunicering

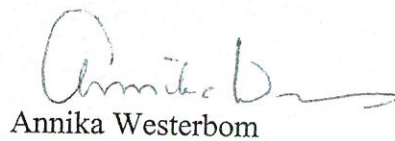
IVO har kommunicerat underlaget till beslutet med huvudmannen.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Agneta Krantz. I handläggningen har inspektörerna Eva Stoor Karlberg och Jenni Ralph deltagit. Inspektören Annika Westerbom har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Agneta Krantz

Annika Westerborn

Kopia till:

- Ekerö kommun
- Verksamheten